

เด็ก

วาระแห่งชาติ เมื่อเด็กเกิดน้อยในช่วงตลอดหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรที่กลายเป็นประเด็นท้าทายนโยบายทางด้านประชากรของไทยในปัจจุบัน ทั้งอัตราการเจริญพันธุ์ต่ำ วัยแรงงานลดลง การเป็นสังคมสูงอายุระดับสมบูรณ์ และประชากรไทยลดลง 5 ปีต่อเนื่อง

เด็ก

อายุต่ำกว่า 15 ปี

9.98

ล้านคน

ปี 2567

2.40

ล้านคน

12-14 ปี

4.36

ล้านคน

6-11 ปี

2.77

ล้านคน

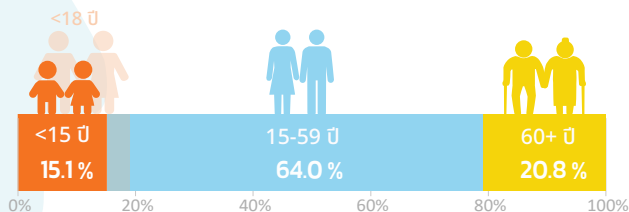
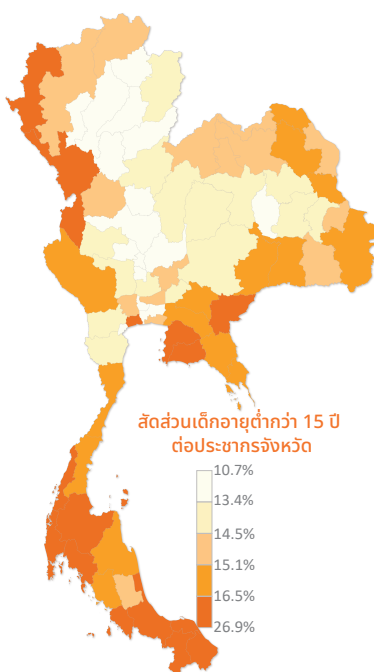
1-5 ปี

0.45

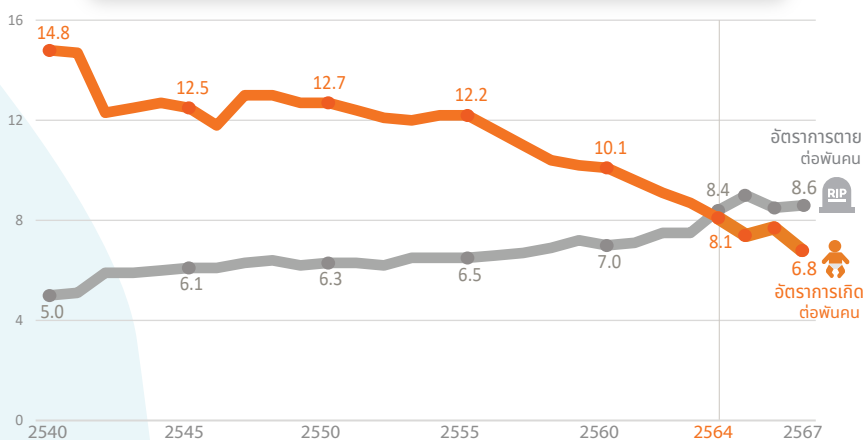
ล้านคน

<1 ปี

เด็กสัญชาติไทย 9,597,347 คน ไม่ได้สัญชาติไทย 389,352 คน
ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

อัตราการเกิดลดลงรวดเร็วหลังปี 2555 ลดลง 45.9% ในเวลา 27 ปี และสวนทางกับอัตราการตายในปี 2564

ที่มา : สถิติสาธารณสุข กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

5 อันดับ จังหวัด

ปี 2567

ประชากรเด็กมากที่สุด

แสนคน

กรุงเทพมหานคร	7.06
นครราชสีมา	3.75
อุบลราชธานี	2.91
ชลบุรี	2.77
เชียงใหม่	2.68

สัดส่วนเด็กมากที่สุด

ร้อยละต่อประชากรจังหวัด

ตาก	26.9
ปัตตานี	24.6
ยะลา	24.2
นราธิวาส	23.2
แม่ฮ่องสอน	22.2

อัตราการเกิดสูงสุด

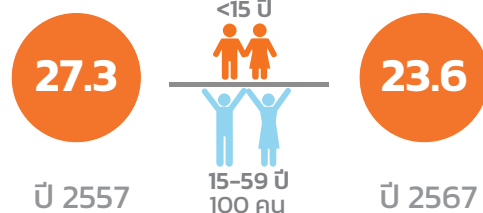
ต่อประชากรพันคน

ยะลา	16.2
ปัตตานี	12.3
ชลบุรี	12.1
นราธิวาส	11.9
ภูเก็ต	11.4

อัตราพึ่งพิงของวัยเด็กลดลงมาอยู่ที่ 24 คนต่อแรงงาน 100 คน แต่กลับกันอัตราพึ่งพิงผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น 33 ต่อวัยแรงงาน 100 คน

อัตราส่วนการพึ่งพิงวัยเด็ก

Child Dependency Ratio

กับความเปราะบางในเด็ก ความเปราะบางในเด็ก (Child Vulnerability) คือภาวะที่เด็กมีความเสี่ยงต่ออันตรายทางกายและใจสูงกว่าปกติ เนื่องจากปัจจัยแวดล้อม เช่น ความยากจน การถูกทอดทิ้ง ความรุนแรงในครอบครัว (ทั้งทางกายและจิตใจ) การขาดสารอาหาร หรือภาวะสุขภาพตั้งแต่กำเนิด ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ ส่งเสริมพฤติกรรมเสี่ยง และเพิ่มความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิตในระยะยาวได้

เด็กไทย 1.6 ล้านคน หรือ 17 ใน 100 คน
อยู่ใน 10 จังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงสุด

ได้แก่ แม่ฮ่องสอน ยะลา ปัตตานี นราธิวาส อุบลราชธานี
สระแก้ว พัทลุง ศรีสะเกษ เชียงราย และตาก

5 จังหวัดที่มีสัดส่วนประชากรเด็กมากที่สุด
ติดใน 10 ลำดับแรกของจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงสุด
7.6 แสนคน หรือ 8 ใน 100 คน

ได้แก่ ตาก ปัตตานี ยะลา นราธิวาส แม่ฮ่องสอน

แม่ฮ่องสอนและปัตตานีอยู่ใน 5 อันดับแรก ของจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงสุดต่อเนื่องกันอย่างน้อย 15 ปี !!

ความยากจนหลายมิติของเด็ก

การวัดความยากจนและความขัดสนในมิติต่างๆ ของเด็กไทย (0 - 17 ปี)

พิจารณาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ใช่ด้านรายได้ โดยมีองค์ประกอบ แบ่งเป็น 4 มิติหลัก ได้แก่ มิติด้านการศึกษา มิติด้านสวัสดิภาพเด็ก มิติด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ และมิติด้านสุขภาพ และ 10 ตัวชี้วัดย่อย

ความยากจนหลายมิติ ในแต่ละมิติจะกำหนดน้ำหนักเท่ากันที่ร้อยละ 25 และกำหนดเกณฑ์

ความยากจน(poverty cut-off) ให้เท่ากับร้อยละ 25 เช่นกัน ซึ่งหมายความว่า หากเด็กมีความขัดสนในแต่ละตัวชี้วัดรวมกันตั้งแต่ร้อยละ 25 ขึ้นไป (หรือหากขัดสนมิติใดมิติหนึ่งทุกตัวชี้วัดย่อย)จะถือว่าเป็นเด็กยากจนหลายมิติ

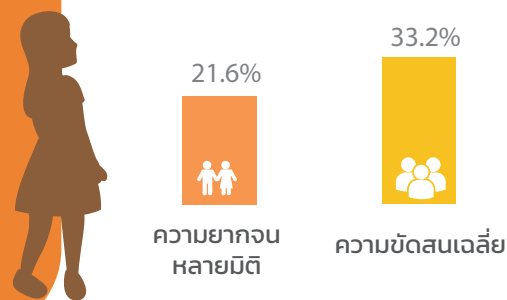
ความขัดสนเฉลี่ย วัดผลรวมของคะแนนตามน้ำหนักจากตัวชี้วัดที่มีความขัดสน

(เช่น ตัวชี้วัดการเรียนรู้ ขัดสนเมื่อเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ระบุว่ามิหนังสือ/สมุดภาพน้อยกว่า 1 เล่มตามเกณฑ์) และนำมาหาคะแนนความขัดสนเฉลี่ย

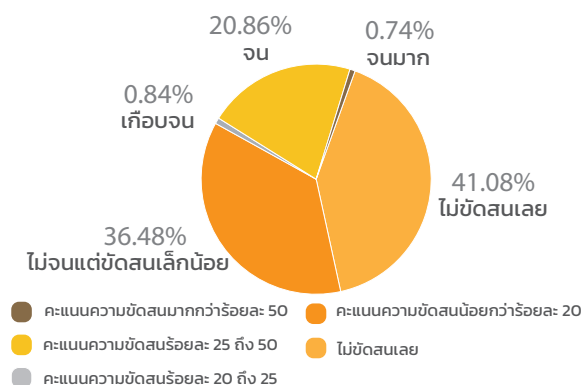
“สถานการณ์ความยากจนของเด็ก”

ร้อยละของเด็ก จำแนกตาม

ความยากจนหลายมิติและความขัดสนเฉลี่ย

ร้อยละของเด็ก จำแนกตามระดับความขัดสน

อัตราส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อความยากจนหลายมิติ

มิติ	ตัวชี้วัด	น้ำหนักตัวชี้วัด	ร้อยละที่ส่งผลต่อความยากจนหลายมิติ	
			ตัวชี้วัด	มิติ
ด้านการศึกษา	การเรียนรู้	25%	48.7	48.7
	การคุ้มครองเด็ก	12.5%	2.9	
ด้านสวัสดิภาพเด็ก	การเป็นอยู่	12.5%	12.2	15.1
	สภาพที่อยู่อาศัย	5%	0.5	
ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่	เชื้อเพลิงทำอาหาร	5%	2.8	
	สินทรัพย์	5%	2.1	6.4
	บัญชีธนาคาร	5%	0.9	
	น้ำดื่ม	5%	0.2	
ด้านสุขภาพ	โภชนาการ	12.5%	15.9	
	การป้องกัน	12.5%	13.9	29.8

การศึกษาเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความยากจนในเด็ก รองลงมาคือสุขภาพ สะท้อนให้เห็นว่าความยากจนในเด็ก เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากการขาดโอกาส ในการพัฒนาทุนมนุษย์ตั้งแต่เริ่มต้นชีวิต ดังนั้น การแก้ไข ปัญหาความยากจนในเด็กควรมุ่งเน้นการลงทุนเชิงป้องกัน ในระยะยาว มากกว่าการช่วยเหลือด้านรายได้ในระยะสั้น โดยภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการยกระดับ การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กยากจนและเปราะบาง

ที่มา : 1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง 2) รายงานความยากจนหลายมิติของเด็กไทย 2564 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3) รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2567 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

